

Rapport efter kvalitetsgranskning

Utbildning: Järnvägstekniker / Kvalificerad bantekniker
Utbildningsanordnare: Luleå kommun, Vuxenutbildningen
Studieort: Luleå

Bakgrund

Myndigheten för yrkeshögskolan har genomfört en fördjupad kvalitetsgranskning av utbildningen Järnvägstekniker / Kvalificerad bantekniker.

Kvalitetsgranskningens främsta syfte är att bidra till utveckling och hög kvalitet genom att hitta områden där utbildningsanordnaren kan förbättra utbildningen. Granskningen syftar också till att lyfta fram goda exempel som bidrar till utbildningens kvalitet.

De bedömningskriterier som vi utgår från när vi gör granskningen finns beskrivna i dokumentet "Kvalitetskriterier för yrkeshögskolan". Kvalitetskriterierna för yrkeshögskoleutbildningar utgår från de syften och mål som återfinns i regelverket, i förarbeten och i andra villkor som gäller för utbildningsformen. Kvalitetskriterierna beskriver "idealtillståndet" i de delar av utbildningsprocessen som styrs av regelverket. Utbildningsanordnaren har fått ta del av kvalitetskriterierna inför kvalitetsgranskningen.

I arbetet med kvalitetsgranskningen har vi använt följande underlag:

- dokument i Myndigheten för yrkeshögskolans diarium och andra databaser
- material som utbildningsanordnaren har sänt in
- svar från en enkät till de studerande
- svar från en enkät till LIA-handledare
- underlag från utredarnas intervjuer med olika parter i utbildningen.

Bedömning av utbildningens kvalitet

Här följer myndighetens bedömning av hur väl den uppfyller vart och ett av de tolv kvalitetskriterier som granskningen utgår från. I de fall myndigheten identifierat förbättringsområden eller goda exempel anges de för respektive kvalitetskriterium. För de förbättringsområden som vi bedömer är avgörande för att utbildningen ska uppfylla kvalitetskriteriet i hög grad använder vi begreppet **behöver**. För övriga förbättringsområden använder vi begreppet **bör**.

Ledningsgruppens sammansättning

Kriterium: Ledningsgruppens ledamöter har god kunskap om de kompetensbehov som finns inom yrkesområdet	Det finns brister	Behöver utvecklas	Uppfyller i hög grad
--	-------------------	-------------------	-----------------------------

Ledningsgruppens arbetslivsrepresentanter företräder det arbetsliv som berörs av utbildningen. Arbetslivsrepresentanterna företräder företag som verkar regionalt och nationellt och som anställer medarbetare med den kompetens som utbildningen ger. Vidare representeras även Trafikverket i ledningsgruppen. Ledamöterna har god kunskap om yrkesområdet och branschens behov av kompetensen som utbildningen leder till.

Arbetslivsanknytning

Kriterium: Ledningsgruppen säkerställer stark arbetslivsanknytning i utbildningens alla delar	Det finns brister	Behöver utvecklas	Uppfyller i hög grad
---	-------------------	-------------------	-----------------------------

Arbetslivsanknytningen i utbildningen är stark. Ledningsgruppen arbetar aktivt med att säkerställa att utbildningens och kursernas mål och innehåll är aktuellt och motsvarar de krav som ställs i arbetslivet. De har bland annat medverkat i att upprätta och uppdatera kursplanerna för utbildningen.

Ledamöterna i ledningsgruppen bidrar vidare genom sina organisationer också till arbetslivsanknytningen i utbildningen genom gästföreläsningar av medarbetare, studiebesök i samband med närträffar och genom att erbjuda LIA-platser i sina respektive verksamheter.

Ledningsgruppens arbete

Kriterium: Ledningsgruppen arbetar effektivt och tar ansvar för utbildningens utveckling	Det finns brister	Behöver utvecklas	Uppfyller i hög grad
--	-------------------	-------------------	-----------------------------

Ledningsgruppen har goda förutsättningar för sitt arbete. Ledamöterna är engagerade och har god närvaro. Dock ges inte en introduktion till rollen som studeranderepresentant och dess funktion i ledningsgruppen. Vidare diskuterar och analyserar ledningsgruppen kompetensbehovet inom yrkesområdet samt uppföljningar och utvärderingar för att utveckla utbildningen. Ledningsgruppen diskuterar och analyserar utbildningens genomströmning, resultat och effekt. Analysen av dessa frågor kan utvecklas ytterligare vilket beskrivs i avsnittet "Ledningsgruppens del i kvalitetsarbetet".

Förbättringsområde

- Utbildningsanordnaren bör säkerställa att studeranderepresentanter får en introduktion till arbetet i ledningsgruppen för att säkra att studerande har goda förutsättningar för insyn och inflytande.

Ledningsgruppens roll i kvalitetsarbetet

Kriterium: Ledningsgruppen ser till att systematiskt kvalitetsarbete bedrivs	Det finns brister	Behöver utvecklas	Uppfyller i hög grad
--	-------------------	-------------------	-----------------------------

Ledningsgruppen är väl insatt och engagerad i kvalitetsarbetet i utbildningen. Rollfördelningen mellan anordnare och ledningsgrupp är tydlig.

Även om ledningsgruppen följer upp och analyserar utbildningens genomströmning och resultat, det vill säga hur många studerande som slutför utbildningen och kommer i rätt jobb, så saknas en målbild som utgångspunkt för uppföljning och analys av utbildningens effekt i branschen. Utöver detta dokumenteras inte ledningsgruppens roll i kvalitetsarbetet fullt ut i protokollen så att det går att följa arbetet över tid.

Förbättringsområde

- Ledningsgruppens arbete bör dokumenteras tydligare i protokollen för att möjliggöra för ledningsgruppen att över tid följa upp diskussioner, analyser och beslutade åtgärder.
- För att ytterligare stärka arbetet med att säkra utbildningens roll som kompetensförsörjare bör utbildningsanordnaren tillsammans med ledningsgruppen formulera en målbild för utbildningens resultat och effekt och följa upp denna.

Organisation och resurser

Kriterium: Utbildningens organisation och resurser ger de studerande förutsättningar att nå utbildningens mål	Det finns brister	Behöver utvecklas	Uppfyller i hög grad
---	-------------------	-------------------	-----------------------------

De studerande ges goda förutsättningar att nå utbildningens mål. Lokaler, studiemiljö och utrustning för utbildningens praktiska moment är väl anpassade för utbildningens innehåll och upplägg, bland annat får studerande möjlighet till lärande i verklig miljö i samband med närträffar. Den dagliga ledningen av utbildningen fungerar väl och den undervisande personalen ges goda förutsättningar. I utbildningsanordnarens organisation finns stöd genom bland annat specialpedagog och administrativt stöd. Vidare arbetar utbildningsanordnaren systematiskt med validering och tillgodoräkande.

Pedagogisk planering och genomförande

Kriterium: Utbildningens pedagogik ger de studerande förutsättningar att nå utbildningens mål	Det finns brister	Behöver utvecklas	Uppfyller i hög grad
---	-------------------	-------------------	-----------------------------

Utbildningen integrerar teori och praktisk träning på ett bra sätt vilket de studerande beskriver som förberedande för arbete inom branschen.

Flera utbildningsmoment simulerar verklighetsbaserade uppgifter genom att de studerande på närträffarna får komma ut i verkliga miljöer.

De studerande är aktiva och har närvaro på föreläsningar och närträffar, I granskningen framgår dock att en betydande andel av de studerande lägger mindre tid på utbildningen än heltid, även om de studerande också beskriver att vissa kurser har krävt mer omfattande studier.

Studerande får i samband med utbildningsstarten den första informationen om möjlighet till individuella anpassningar samt särskilt pedagogiskt stöd.

Förbättringsområde

- Utbildningsanordnaren bör analysera varför studerande upplever att delar av utbildningen av studerande inte motsvarar heltid. Anordnaren bör också vid behov vidta åtgärder så att kursernas omfattning och genomförande är väl avvägt mot deras innehåll och mål.

Undervisande personal

Kriterium: De personer som anlitas i utbildningen för undervisning eller handledning har rätt kompetens	Det finns brister	Behöver utvecklas	Uppfyller i hög grad
---	-------------------	-------------------	-----------------------------

De som undervisar i utbildningen har goda ämneskunskaper, erfarenhet av yrkesrollen och överlag god pedagogisk förmåga. Utbildningsanordnaren har tydliga kompetenskrav i sin upphandling av undervisande personal och de får en tydlig genomgång av upplägg och struktur när de introduceras. Utbildningsledaren som har en bakgrund inom pedagogik stöttar den undervisande personalen i det pedagogiska genomförandet vid behov.

Samverkan med LIA-platserna

Kriterium: Utbildningsanordnaren har god samverkan med LIA-arbetsplatserna	Det finns brister	Behöver utvecklas	Uppfyller i hög grad
--	-------------------	-------------------	-----------------------------

Utbildningen har ett väl utvecklat nätverk av LIA-företag i den region där utbildningen har sin bas. Utbildningsanordnaren bekräftar att det finns behov av att stärka anknytningen till arbetsgivare i branschen i hela landet, vilket är pågående. Samtliga studerande har fått LIA-plats. För studerande som inte har sin hemort i Norr- och Västerbotten har det funnits utmaningar och för vissa har processen för LIA-anskaffning varit otydlig. Utbildningsanordnaren har fungerande rutiner för samverkan och kommunikation med LIA-arbetsplatserna under LIA-kursen.

Utbildningsanordnaren har inkommit med synpunkter på den preliminära rapporten. Där framgår att de studerande får information om LIA innan utbildningsstarten och att de ska meddela utbildningsledaren om de önskar få stöd. De får då kontaktuppgifter till företag som verkar i studerandes närområde. Studerande uppmanas vid flera tillfällen att söka LIA-plats. Myndighetens bedömning kvarstår dock.

Förbättringsområde

- För att säkerställa tydlig information om LIA-anskaffning och att alla studerande får LIA-platser med relevanta och kvalificerade arbetsuppgifter bör utbildningsanordnaren se över sin LIA-process och kommunikationen kring LIA till de studerande. De bör även vid behov fatta beslut om åtgärder.

LIA:s funktion i utbildningen

Kriterium: LIA är en väl fungerande del av utbildningen	Det finns brister	Behöver utvecklas	Uppfyller i hög grad
---	-------------------	-------------------	-----------------------------

Utbildningens två LIA-kurser har en tydlig progression, är väl integrerade i utbildningen och kompletterar på ett bra sätt de skolförlagda kurserna. Kursmålen för LIA stämmer väl överens med utbildningens mål och de studerande beskriver att LIA-kurserna gett dem en bättre förståelse för yrkesrollen. Utbildningsanordnaren arbetar efter etablerade rutiner för att säkerställa att LIA-platserna kan erbjuda relevanta arbetsuppgifter.

LIA-handledning

Kriterium: De personer som anlitas som LIA-handledare har rätt kompetens	Det finns brister	Behöver utvecklas	Uppfyller i hög grad
--	-------------------	--------------------------	----------------------

Utbildningsanordnaren säkerställer inte fullt ut att LIA-handledaren har rätt kompetens, kännedom om uppdraget och förutsättningar att förbereda sig för att agera som LIA-handledare. I de flesta fall förlitar sig utbildningsanordnaren på att arbetsledaren på LIA-arbetsplatsen utser LIA-handledare. Flera arbetsplatser är återkommande och tar regelbundet emot LIA och vet vilka arbetsuppgifter de kan ge de studerande. Utbildningsanordnaren följer inte heller upp handledningens kvalitet under LIA-kursernas gång med de studerande.

Utbildningsanordnaren har inkommit med synpunkter på den preliminära rapporten. Där framgår att under pågående LIA följer utbildningsledaren upp med handledarna vid tre tillfällen. Av de svar som inkommit på LIA-handledarenkäten som myndigheten har skickat ut framgår att de flesta handledare har haft kontakt med utbildningsanordnaren under pågående LIA och någon enstaka har haft kontakt innan LIA-kursen påbörjades. Myndighetens bedömning kvarstår efter utbildningsanordnarens synpunkter.

Förbättringsområde

- För att säkerställa handledningens kvalitet och för att följa upp den studerandes arbetssituation behöver utbildningsanordnaren systematiskt följa upp hur LIA genomförs med LIA-handledare och studerande.

Kvalitetsarbete

Kriterium: Det finns ett väl fungerande system för kvalitetsarbete	Det finns brister	Behöver utvecklas	Uppfyller i hög grad
--	-------------------	-------------------	-----------------------------

Utbildningsanordnaren har ett fungerande kvalitetsarbete. Sedan hösten 2024 arbetar anordnaren aktivt med att se över och utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete. Utbildningsanordnaren följer genom kursutvärderingar systematiskt upp hur de enskilda kurserna fungerar och använder sammanställningar av detta för att återkoppla till utbildare och studerande, dock är formerna för återkopplingen till de studerande inte tydliga. Ledningsgruppen diskuterar hur det går i utbildningen utifrån dessa utvärderingar och utifrån de studerandes synpunkter.

Utbildningsanordnaren följer också upp utbildningens resultat och lyfter detta för diskussion och analys i ledningsgruppen, vilket beskrivs närmare ovan under Ledningsgruppens roll i det systematiska kvalitetsarbetet.

Förbättringsområde

- För att öka transparensen i det systematiska kvalitetsarbetet och göra de studerande mer delaktiga, bör utbildningsanordnaren stärka sina rutiner kring återkoppling av genomförda utvärderingar och eventuella beslutade åtgärder.

Jämställdhets- och värdegrundsarbete

Kriterium: Utbildningsanordnaren har ett värdegrundsarbete som utgår från mångfald, likabehandling och jämställdhet mellan könen	Det finns brister	Behöver utvecklas	Uppfyller i hög grad
--	-------------------	-------------------	-----------------------------

Utbildningsanordnaren ser till att värdegrundsarbetet integreras i utbildningens skolförlagda delar och att värdegrunden är förankrad. Värdegrundsfrågor lyfts i undervisningen bland annat utifrån hur jargong påverkar säkerhet i arbetet. Utbildningsanordnaren har ingen uttalad strategi för hur de ska bidra till att bryta könsbundna utbildnings- och yrkesval men gör vissa insatser inom området.

Förbättringsområde

- För att attrahera sökande från underrepresenterat kön bör utbildningsanordnaren tillsammans med ledningsgruppen sätta en strategi för hur de vill arbeta med breddad rekrytering och jämställdhet som även följs upp.

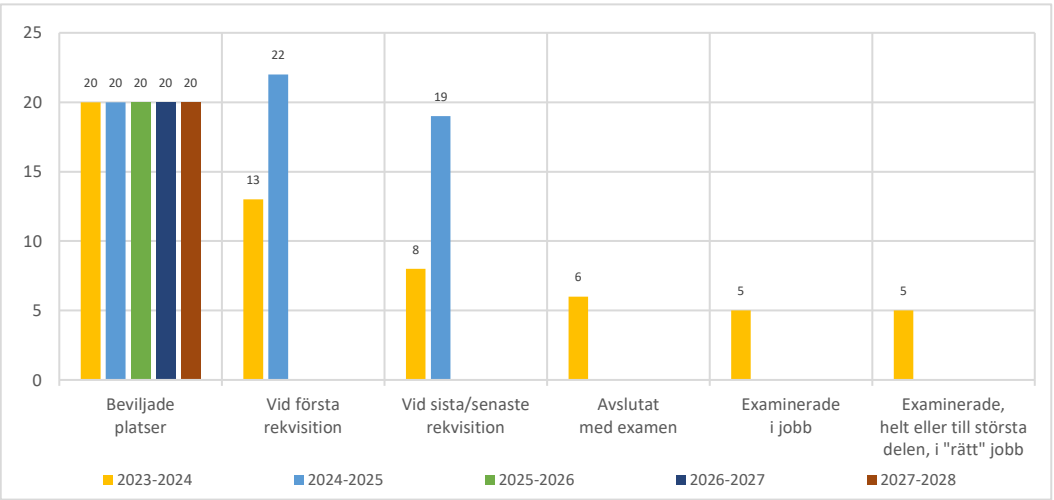
Om utbildningen och kvalitetsgranskningen

Fakta om utbildningen

Antal Yh-poäng	200
Studieform	Distans
Studietakt	100%
Utbildningens första start var september 2023	

Utbildningens genomströmning och resultat

Diagrammet nedan visar utbildningens genomströmning och resultat, baserat på uppgifter som anordnaren skickat in till myndigheten.

Kompletterande information om underlag i kvalitetsgranskningen

Utredarna har per distans den 13 maj 2025 intervjuat:

Namn	Organisation	Kategori
Martin Östling	Luleå kommun, Vuxenutbildningen	Utbildningsledare
Åsa Nilsson	Luleå kommun, Vuxenutbildningen	Utbildningsanordnare
Jesper Berglund	Adolfsson Rail	Utbildare
Johan Odelius	Luleå tekniska universitet	Utbildare
Anders Adolfsson	Adolfsson Rail	Arbetsliv
Robert Eriksson	Nåiden Infra AB	Arbetsliv
Henrik Norberg	BDX Rail AB	Arbetsliv
Vid granskningen intervjuade vi studerande som startade den granskade utbildningen i augusti 2024. 3 studerande deltog.		
8 studerande (42%) som startade utbildningen 2024 har besvarat myndighetens enkät.		

I samband med granskningen har 4 LIA-handledare besvarat myndighetens enkät.
--

Efter besöket har vi intervjuat studeranderepresentant.
